

1. Błędy

Błąd bezwzględny

$$\Delta a = |A - a| \quad (1)$$

Błąd względny

$$\delta a = \frac{\Delta a}{|a|} \quad (2)$$

Błąd bezwzględny funkcji jednej zmiennej

$$\Delta y = \Delta f = |f'(x)| \Delta x \quad (3)$$

Błąd względny funkcji jednej zmiennej

$$\delta y = \delta f = \frac{\Delta f}{|f(x)|} = w \cdot \delta x, \quad \text{gdzie} \quad w = \left| \frac{f'(x) \cdot x}{f(x)} \right| \quad (4)$$

Błąd bezwzględny funkcji wielu zmiennych

$$\Delta f(x, y) = \left| \frac{\partial f(x, y)}{\partial x} \right| \Delta x + \left| \frac{\partial f(x, y)}{\partial y} \right| \Delta y \quad (5)$$

Błąd względny funkcji wielu zmiennych

$$\delta f = w_1 \delta x + w_2 \delta y \quad \text{gdzie} \quad w_1 = \left| \frac{f_x(x, y) \cdot x}{f(x, y)} \right|, w_2 = \left| \frac{f_y(x, y) \cdot y}{f(x, y)} \right| \quad (6)$$

2. Funkcje interpolacyjne wielomianowe

$$W_n(x) = a_0 + a_1x + a_2x^2 + \dots + a_{n-1}x^{n-1} + a_nx^n \quad (7)$$

Układ równań z macierzą Vandermonde'a

$$\begin{bmatrix} 1 & x_0 & x_0^2 & \dots & x_0^n \\ 1 & x_1 & x_1^2 & \dots & x_1^n \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 1 & x_n & x_n^2 & \dots & x_n^n \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_0 \\ a_1 \\ \vdots \\ a_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} y_0 \\ y_1 \\ \vdots \\ y_n \end{bmatrix} \quad (8)$$

Wielomian Lagrange'a

$$WL_n(x) = \sum_{k=0}^n y_k \Phi_k(x) = \sum_{k=0}^n y_k \prod_{i=0, i \neq k}^n \frac{x - x_i}{x_k - x_i} \quad (9)$$

Wielomian Newtona

$$WN_n(x) = y_0 + f[x_0, x_1](x - x_0) + f[x_0, x_1, x_2](x - x_0)(x - x_1) + \dots + f[x_0, x_1, x_2, \dots, x_n](x - x_0) \cdot \dots \cdot (x - x_{n-1})$$

x_i	y_i	$f[x_i]$	$f[x_{i-1}, x_i]$	$f[x_{i-2}, x_{i-1}, x_i]$	$f[x_{i-3}, x_{i-2}, x_{i-1}, x_i]$	$\dots$
x_0	y_0	y_0				
x_1	y_1	y_1	$\frac{y_1 - y_0}{x_1 - x_0}$			
x_2	y_2	y_2	$\frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$	$\frac{f[x_2, x_1] - f[x_1, x_0]}{x_2 - x_0}$		
x_3	y_3	y_3	$\frac{y_3 - y_2}{x_3 - x_2}$	$\frac{f[x_3, x_2] - f[x_2, x_1]}{x_3 - x_1}$	$\frac{f[x_3, x_2, x_1] - f[x_2, x_1, x_0]}{x_3 - x_0}$	$\dots$
$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\ddots$

(10)

Błąd interpolacji

$$|f(x) - W_n(x)| \leq \frac{M_{(n+1)}}{(n+1)!} |(x - x_0)(x - x_1) \dots (x - x_n)|, \quad (11)$$

$$\text{gdzie } M_{n+1} = \sup_{x \in \langle a, b \rangle} |f^{(n+1)}(x)| \quad (12)$$

Węzły Czebyszewa

$$x_k = \frac{b-a}{2} \cos \left(\frac{2k+1}{2n+2} \pi \right) + \frac{b+a}{2}, \quad k = 0, 1, 2, \dots, n \quad (13)$$

3. Interpolacja funkcjami sklejanymi

$$\Phi_i(x) = \frac{1}{h^3} \cdot \begin{cases} (x - x_{i-2})^3 & \text{dla } x \in \langle x_{i-2}, x_{i-1} \rangle \\ (x - x_{i-2})^3 - 4(x - x_{i-1})^3 & \text{dla } x \in \langle x_{i-1}, x_i \rangle \\ (x_{i+2} - x)^3 - 4(x_{i+1} - x)^3 & \text{dla } x \in \langle x_i, x_{i+1} \rangle \\ (x_{i+2} - x)^3 & \text{dla } x \in \langle x_{i+1}, x_{i+2} \rangle \\ 0 & \text{dla } x \notin \langle x_{i-2}, x_{i+2} \rangle \end{cases} \quad (14)$$

$$S_3(x) = c_{-1}\Phi_{-1}(x) + c_0\Phi_0(x) + c_1\Phi_1(x) + \dots + c_n\Phi_n(x) + c_{n+1}\Phi_{n+1}(x) \quad (15)$$

$$\begin{array}{rcll} 4c_0 & + & 2c_1 & = y_0 + \frac{h}{3} \cdot \alpha \\ c_0 & + & 4c_1 & + & 2c_2 & = y_1 \\ & & c_1 & + & 4c_2 & + & 2c_3 & = y_2 \\ & & & & \ddots & & \ddots & = \dots \\ & & & & & & c_{n-2} & + & 4c_{n-1} & + & 2c_n & = y_{n-1} \\ & & & & & & & & 2c_{n-1} & + & 4c_n & = y_n - \frac{h}{3} \cdot \beta \end{array} \quad (16)$$

$$c_{-1} = c_1 - \frac{h}{3} \cdot \alpha,$$

$$c_{n+1} = c_{n-1} + \frac{h}{3} \cdot \beta,$$

$$\alpha = S'_3(a^+), \beta = S'_3(b^-)$$

4. Aproksymacja dyskretna

$$\begin{aligned}
 H(a_0, a_1, a_2, \dots, a_m) &= \sum_{i=0}^n (y_i - F(x_i))^2 = \\
 &= \sum_{i=0}^n [y_i - (a_0\phi_0(x_i) + a_1\phi_1(x_i) + \dots + a_m\phi_m(x_i))]^2
 \end{aligned} \tag{17}$$

$$M = \begin{bmatrix} \phi_0(x_0) & \phi_1(x_0) & \dots & \phi_m(x_0) \\ \phi_0(x_1) & \phi_1(x_1) & \dots & \phi_m(x_1) \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \phi_0(x_n) & \phi_1(x_n) & \dots & \phi_m(x_n) \end{bmatrix}, \quad Y = \begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \\ \vdots \\ y_n \end{bmatrix}, \quad A = \begin{bmatrix} a_0 \\ a_1 \\ \vdots \\ a_m \end{bmatrix} \tag{18}$$

$$M^T M \cdot A = M^T \cdot Y \tag{19}$$

Aproksymacja wielomianami algebraicznymi stopnia m , dla:

$$M = \begin{bmatrix} 1 & x_0 & x_0^2 & \dots & x_0^m \\ 1 & x_1 & x_1^2 & \dots & x_1^m \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 1 & x_n & x_n^2 & \dots & x_n^m \end{bmatrix} \tag{20}$$

lub

$$\begin{bmatrix} n+1 & \sum_{i=0}^n x_i & \sum_{i=0}^n x_i^2 & \dots + & \sum_{i=0}^n x_i^m \\ \sum_{i=0}^n x_i & \sum_{i=0}^n x_i^2 & \sum_{i=0}^n x_i^3 & \dots + & \sum_{i=0}^n x_i^{m+1} \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sum_{i=0}^n x_i^m & \sum_{i=0}^n x_i^{m+1} & \sum_{i=0}^n x_i^{m+2} & \dots + & \sum_{i=0}^n x_i^{m+m} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} a_0 \\ a_1 \\ \vdots \\ a_m \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \sum_{i=0}^n y_i \\ \sum_{i=0}^n x_i y_i \\ \vdots \\ \sum_{i=0}^n x_i^m y_i \end{bmatrix} \tag{21}$$

5. Wielomiany trygonometryczne

$$T_m(x) = a_0 + a_1 \cos(c \cdot x) + b_1 \sin(c \cdot x) + a_2 \cos(2c \cdot x) + b_2 \sin(2c \cdot x) + \dots \\ + a_m \cos(mc \cdot x) + b_m \sin(mc \cdot x) \quad (22)$$

$$c = \frac{\pi}{l}, \quad l = \frac{n+1}{h}$$

$$\begin{aligned} a_0 &= \frac{1}{n+1} \sum_{i=0}^n y_i \\ a_1 &= \frac{2}{n+1} \sum_{i=0}^n y_i \cos\left(\frac{\pi}{l} x_i\right) \\ a_2 &= \frac{2}{n+1} \sum_{i=0}^n y_i \cos\left(\frac{2\pi}{l} x_i\right) \\ &\vdots \\ b_1 &= \frac{2}{n+1} \sum_{i=0}^n y_i \sin\left(\frac{\pi}{l} x_i\right) \\ b_2 &= \frac{2}{n+1} \sum_{i=0}^n y_i \sin\left(\frac{2\pi}{l} x_i\right) \\ &\vdots \end{aligned} \quad (23)$$

6. Równania nieliniowe

$$f(x) = 0$$

$$f(a)f(b) < 0 \Rightarrow \text{istnieje co najmniej pierwiastek } x \in \langle a, b \rangle$$

Oszacowanie błędu bezwzględnego przybliżenia

$$|x^* - p| \leq \frac{|f(x^*)|}{m_1}, \quad |f'(x)| \geq m_1 > 0 \text{ dla } x \in \langle a, b \rangle \quad (24)$$

$$\text{Metoda bisekcji} \quad f(a)f(b) < 0, \quad x_1 = \frac{a+b}{2} \quad (25)$$

Metoda siecznych

$$\text{Warunek startowy: } f(x_0)f''(x_0) > 0, f(x_1)f''(x_1) > 0$$

$$\text{Iteracje: } x_{n+1} = x_n - f(x_n) \frac{x_n - x_{n-1}}{f(x_n) - f(x_{n-1})}$$

$$\text{Stała asymptotyczna błędu: } C = \left(\frac{|f''(p)|}{2|f'(p)|} \right)^{\frac{\sqrt{5}-1}{2}}$$

Metoda stycznych (Newtona)

$$\text{Warunek startowy: } f(x_0)f''(x_0) > 0$$

$$\text{Iteracje: } x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$$

$$\text{Stała asymptotyczna błędu: } C = \left| \frac{f''(p)}{2f'(p)} \right|$$

Pierwiastki wielokrotne

$$u(x) = \frac{f(x)}{f'(x)}, \quad \text{gdzie } u'(x_n) = 1 - u(x_n) \frac{f''(x_n)}{f'(x_n)}, \quad \text{oraz } x_{n+1} = x_n - \frac{u(x_n)}{u'(x_n)}$$

Układy nieliniowe

$$\begin{cases} f_1(x_1, x_2, \dots, x_n) &= 0 \\ f_2(x_1, x_2, \dots, x_n) &= 0 \\ \dots &= \dots \\ f_n(x_1, x_2, \dots, x_n) &= 0 \end{cases} \quad (26)$$

$$F(X) = \begin{bmatrix} f_1(x_1, \dots, x_n) \\ \vdots \\ f_n(x_1, \dots, x_n) \end{bmatrix}, \quad J(x) = \begin{bmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial x_1} & \dots & \frac{\partial f_1}{\partial x_n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \frac{\partial f_n}{\partial x_1} & \dots & \frac{\partial f_n}{\partial x_n} \end{bmatrix} \quad X = \begin{bmatrix} x_1 \\ \vdots \\ x_n \end{bmatrix}$$

Wówczas:

$$F(X) = \mathbf{0} \quad (27)$$

Iteracje:

$$X^{(n+1)} = X^{(n)} - [J^{(n)}]^{-1} F(X^{(n)}) \quad (28)$$

7. Całkowanie numeryczne

$$\int_a^b f(x)dx \quad (29)$$

Wzór prosty trapezów

$$I(f) = \int_a^b f(x)dx \approx \frac{h}{2}(f(a) + f(b))$$

$$E(f) \approx -\frac{1}{12}h^3 f''(\xi^*) \text{ jako } f''(\xi^*) \text{ przyjmuje się } \sup_{x \in \langle a, b \rangle} f''(x)$$

Wzór prosty parabol (Simpsona)

$$I(f) = \int_a^b f(x)dx \approx \frac{h}{3}(f(x_0) + 4f(x_1) + f(x_2))$$

$$E(f) \approx -\frac{1}{90}h^5 f^{(4)}(\xi^*) \text{ jako } f^{(4)}(\xi^*) \text{ przyjmuje się } \sup_{x \in \langle a, b \rangle} f^{(4)}(x)$$

Metody złożone:

$$h = \frac{b-a}{m}, x_k = a + k \cdot h, \quad k = 0, 1, 2, \dots, m$$

Metoda złożona prostokątów

$$I(f) = \int_a^b f(x)dx \approx h \sum_{k=0}^{m-1} f\left(\frac{x_k + x_{k+1}}{2}\right)$$

$$E(f) \approx -\frac{(b-a)^3}{24m^2} f''(\xi^*) \text{ jako } f''(\xi^*) \text{ przyjmuje się } \sup_{x \in \langle a, b \rangle} f''(x)$$

Metoda złożona trapezów

$$I(f) = \int_a^b f(x)dx \approx \frac{h}{2}(f(x_0) + 2 \sum_{k=1}^{m-1} f(x_k) + f(x_m))$$

$$E(f) = -\frac{(b-a)^3}{12m^2} f''(\xi^*)$$

Metoda złożona parabol (Simpsona)

$$I(f) = \int_a^b f(x)dx \approx \frac{h}{3}(f(x_0) + 2 \sum_{k=2,4,\dots,m-2} f(x_k) + 4 \sum_{k=1,3,\dots,m-1} f(x_k) + f(x_m))$$

$$E(f) = -\frac{(b-a)^5}{180m^4} f^{(4)}(\xi^*)$$

Węzły Legendre'a

$$I(f) = \int_a^b f(x)dx \approx \frac{b-a}{2} \sum_{k=0}^n A_k f\left(\frac{b-a}{2}t_k + \frac{b+a}{2}\right)$$

n	k	Węzły t_k	Współczynniki A_k
1	0; 1	$\pm 0,577350$	1
2	0; 2 1	$\pm 0,774597$ 0	$5/9$ $8/9$
3	0; 3 1; 2	$\pm 0,861136$ $\pm 0,339981$	$0,347855$ $0,652145$
4	0; 4 1; 3 2	$\pm 0,906180$ $\pm 0,538469$ 0	$0,236927$ $0,478629$ $0,568889$

(30)

8. Równania różniczkowe zwyczajne

$$y' = \frac{\partial y}{\partial x} = f(x, y)$$

$$y(x_0) = y_0$$

$$h = \Delta x, x_{n+1} = x_n + h$$

Metoda prosta Eulera

$$y_{n+1} = y_n + hf(x_n, y_n)$$

Metoda ulepszona Eulera

$$y_{n+1} = y_n + hf\left(x_n + \frac{h}{2}, y_n + \frac{h}{2}f(x_n, y_n)\right)$$